iga pääw täita. Mured oli lesel kül kamalu täis, leiba sai waewalt näpu wahele.

Pois kaswas üles, siis ütles kord peremees, kelle saunas elasid: „Mats, ma arwan, wõiksid hakata ise leiba teenima. Seks juba leib, mis siit saadik oled söönud, peaks aitama!“ Pois wastas: „kül tahaksin, aga kuda teen?“ „Ma tean — kostis teine — sulle parast nolgi-ammetit, miska mõne hea kopika eht rubla nagu leiaksid: hakka luude tegema! — Minu heinamaal on kasti küllalt; wõta neilt witsu palju tahad, muidu neid ommeti warastatas; maksu ma ei päri, muud kui teed perenaesele mõne lua aasta tarbeks. Kuda neid tuleb teha, õppetan ise ja tööriistu annan kaa, kuni ise saad ostma!“ — Mats kuulis esiotsa nukra parast röömsa näuga, hakkas katsels kohe tööle ja Jumal õnnistas seda. Pääw pääwalt sai ta targemaks ja röömsamaks. „Aga tee holega — manitses peremees — et keegi kaupa ei laida. On köik rahul, siis ep ole karta!“ Nõnda oli lugu, kaup läks paremaks, ostjate hulk suuremaks, köik tahtsid Lua-Matsi luude, et poisil pea ärapuudusid. Aga ta tuli koju kord rahaga, kord töi toobi soola, paslinahka eht muud tarwidust ja ema süda hakkas röömustama, ihu toibuma; söi leiba kerjamata ja warastamata ja kiitis alati Jumalat lestede abimeheks ja waeste laste toitjaks.

Aasta oli nõnda mööda läinud ja kaup häästi korra peal, ommeti Mats jäi aega mööda tasasemaks ja oli alati nagu suures mures. Peremees nägi seda, wõttis kord ete ja kuulas, mis teda waewas. „Noh, mis muud — wastas Mats — kui asi nõnda ei taha sobida. Seljas kannan luad linna; on neid rohkeste, wäsitawad ära, on wähä, siis ei maksagi linnawahet sõõluda; juhtub kül kaa, et saan neid teekäijate wangkre peale panna, aga arwaste. Mul peaks weikene wangker olema ja kelk — aga ei jõua osta!“ — „Kas sa nää lolli! — ütles peremees — wõi osta! Kas kopikad korjad kaest ja rublad rämmelgast? — On wangker tarwis, tee ise!“ — Pois wahtis pealt, suu sülmad pärani lahti, ei teadnud, mis sest jutust pidi mõtlema. Aga mis seal enam mõelda! „Jah, te ise! — ütles mees jälle, — mina tahan aidata, ja on puud waja, kuudade wasta annab igaüks. Wana rauda, palju sul tarwis, otsin kaa, seppist tasud ise kuudadega, ja teadmata ongi, kas seda waja. Aega on sul talwe küllalt ja jääb siiski järele, ramatud lugeda!“ Seda kuuldes Mats juba pidi nutma, aga häbenes ja ütles: „See wõib köik tõsi olla, aga mina ei saa toime. Wõi mina enne olen wangkre teinud!“ „Ära räägi tühja — kostis teine — iga asjale tuleb esimene kord. Usu: julgeste hakatud on pool tehtud. Julgust tõõks